

Ut nobis remissio peccatorum donetur, aeris tem-
peries, terræque fertilitas.

Ut pacis tranquillitas, corporumque sanitas a Chri-
sto detur nobis obtinete meritis.

Ut N. præulem, ejus clerum, et omnem plebem
conservare digneris oramus Christe audi nos.

Ut rex noster Otto ejus et exercitus hinc et inde
servetur oramus Christe audi nos.

Ut sæviens gladius et paganus populus depellatur a
nobis oramus Christe audi nos.

Xpe Xpe audi nos Kyrie eleison canimus, Xpe elei-
son psallimus Xpe pie audi nos.

Homo quidam erat dives valde in deliciis, pur-
pura et bysso induebatur, epulans splendide, cadu-
cam vitam diligendo amisit perpetuam. Lazarus
quidam mendicus circumdatus ulcere ad januam di-
vitis cum dolore nimio cupiebat saturari de micis
mensæ divitis. *Homo.* Postulabat nemo dabat, nemo
miseretur. Tantum canes veniebant, consolantes
pauperem. Ulcera ejus lungebant, curabantur vul-
nera. *Homo.* Mortuus est autem dives in infernum
ducitur. Misericordiam non fecit, eam non conse-
quitur. Pro micis panis quas negavit, in infernum
ducitur. *Homo.* Patrem vocat Abraham, ut admit-

lat Lazarum, digiti extremi sui guttam aquæ petit,
ut refrigeretur lingua ejus, in flammis ardentibus.
Homo. Fili mi recordare quod de puero recepisti in
vita tua valde bona plurima. Lazarus hic contra
mala, modo consolabitur. *Homo quidam.*

IN LETANIA MAJORE, ANTEQUAM CRUX ELEVEtur.

Ant. Exaudi nos Domine, quoniam benigna est
misericordia tua, secundum multitudinem misera-
tionum tuarum respice nos Domine. *Ps.* Salvum me
fac Deus.

In die secunda.

Ant. Exurge Domine adjuva nos, et libera nos
propter nomen tuum. *Ps.* Deus auribus nostris.

In die tertia.

Ant. Propitius esto Domine peccatis nostris pro-
pter nomen tuum, nequando dicant gentes, ubi est
Deus eorum. *Ps.* Deus venerunt gentes in hæredit.

In die quarta.

Ant. Clementissime exaudi Domine populum
tuum. Alleluia. *Ps.* Deus misereatur nostri.

Ant. Cum esset desponsata mater Jesu Maria Jo-
seph antequam convenirent inventa est in utero
habens, quod enim in ea natum est de spiritu sancto
est. Alleluia.

BENEDICTIONES, CONSECRATIONES ET ORDINATIONES VARIE.

BENEDICTIONES VARIARUM RERUM.

BENEDICTIO POMORUM.

(Ex codice Vindob. theol. 685, sæc. x.)

Te deprecamur omnipotens Deus, ut benedicas
hunc fructum novum pomorum etc.

BENEDICTIO PANIS.

Benedic Domine creaturam istam panis, sicut be-
nedixisti quinque panes in deserto, ut sit Dns eun-
dem habundans in annum alimentum, gustantesque
ex eo accipiant tam corporis quam animæ sanita-
tem.

BENEDICTIO UVÆ SIVE FABÆ.

Benedic Domine hos fructus novos uvæ sive
fabæ etc.

BENEDICTIO NUCIS.

Benedic Dne pomum et nuces, nucleosque et om-

nes fructus terræ tam arborum quam barbarum,
qui tuo jussu oriuntur. Per.

BENEDICTIO SUPER AGNUM IN PASCHA (223).

Deus creator universæ carni etc.

INCIPIT BENEDICTIO DOMUS.

(Ex cod. Vind. theol. 685, sæc. x.)

Oremus pro hac domo, et dominis hujus taber-
naculi, ut eos Dominus in bonis lætificet: dignetur
Dominus tribuere aurora desursum cæli, et a ferti-
litate deorsum terræ habundantem substantiam vi-
tæ, et desideriis eorum affectum suæ miserationis
inmiscat, et introitum nostrum benedicere digue-
tur, ut his parietibus angelus benedictionis inha-
bitet. Per.

ORATIO SUPER DOMUM NOVAM.

Sanctificetur ista domus, et fugatur ab ea inun-

(223) Verba, *Per quem hæc omnia*, hic et paulo
ante ad benedictionem uvæ sive fabæ addita demon-
strant benedictiones has ad illa canonis verba fuisse
factas, ut jam in disquisitionibus nostris, t. I, p. 371.
de aliarum etiam rerum benedictione ostendimus, po-
morum, ex. g., quorum hic benedictionem attulimus
eamdem, quæ in Sacramentario Gelasiano habetur,
uti etiam uvæ seu fabæ, fructuum novorum, quorum
benedictionem in solemnissima Ascensionis Domini
factam fuisse card. Bona, lib. II *Rer. liturg.* c. 14
notavit ex antiquissimo sacramentario. Exstatque
apud Ed. Martenium, *De ant. eccl. disc.* In div.
off. celebr. c. 29. Et postea, cap. 33, ad diem VIII

Kal. Augusti, ex pervetusto rituali ad usum diocæs.
Remens, habetur benedictio pomorum in die festo
beatorum Jacobi et Christophori, sed post *missam
dicti diei.* In Constitut. Apost., lib. VIII, c. 46, legi-
tur formula benedictionis primitiarum seu fructuum
novorum. Exstat etiam in euchologio oratio in uvæ
delibatione ad diem sextum Augusti, quo ipso die in
recentioribus etiam missalibus uvæ benedictio ead-
em, ejus ex Gelasiano vulgato nostris Monumentis
modo meminimus, ponitur, ut silentio præteream,
ritum diei illius merito antiquatum vinum novum
ex qua recenti expressum liquandi in calice, de quo
Durandus, lib. VII *Ration. div. off.* c. 22.

duſ ſpiritus per virtutem Dni nri Ihu Xpi, ut detur tibi omnibus commandentibus ſanitas, claritas, hilaritas protegente ac ſervante maiestate tua Domine. Per.

BENEDICTIO AQUÆ SUPER SEGETES.

Benedic Domine hanc creaturam aquæ, ut fugiant vermes, et volucres a nostris ſegetibus per nomen Dni nri Ihu Xpi quod invocatum est in ipsa creatura messis, ut sana sit omnibus, qui utuntur ex ea.

ORATIO SUPER SEGETES.

Domine ſancto Pater omnipotens æterne Deus, permittite Spiritum ſanctum tuum cum Panchielo (224) Archangelo, ut defendat ſegetes nostras a vermibus, a volucribus, a dæmonibus malis, ut magnificetur nomen tuum Deus in omni loco. Per.

BENEDICTIO SALIS AD OCULOS HOMINUM.

Sana Domine oculos hominis istius, cum benedicimus hanc creaturam ſalis, in nomine Patris et Filii et Spiritus ſancti, ſicut aperuisti duorum cæcorum clamantium tibi in evangelio ac dicentium miserere nostri ſili David, et manifestus fuisti illis, et aperti sunt oculi eorum, et ſicut is, qui sputo sanatus et lavatus in natatorio Siloe lumen redditus, ſic appreciantur oculi istius hominis per te Ihu Xpe qui cum Patre viv.

BENEDICTIO OCULORUM.

Sana Domine oculos hominis istius, ſicut ſanasti oculos Tobie, et duorum cæcorum, quos in evangelio commemorat, purga oculos, expelle ſestucam, et aream, et omne quod nocet oculis, et appareat gloria tua in omni loco. Per.

ORATIO PRO DOLORE PARTUS.

Deus qui ab initio fecisti hominem, et dedisti ei adiutorem ſimilem ſibi, ut crederent, et multiplicarentur ſuper terram, da misericordiam tuam huic famulæ tuæ ill. ut prospere et ſine dolore parturiet, Per.

ORATIO SUPER FONTEM TBI ALIQUA NEGLEGENTIA CONTIGIT.

Domine ſancte Pater omnipotens æterne Deus, qui per invisibilitatis tuæ potentiam has aquas ex nichilo conditas in hujus maria formam visibile præbuiſti atque ex abditis investigabilibus concava per abyſſi magnitudinem largitatis tuæ gratiam humanis uſibus fluenta fontibus influxisti te ſupplices exoramus, ut has aquas, quas neglegentia polluit, ſancti Spiritus tui gratia ad mundiciam revocet atque purificet et ſpiritus callidi hostis abſcedat, ac deinceps ſanctificatam, familiæ tuæ potabilem tribuas, utque potantium corpora mundet, cordaque ſanctificet. Per.

BENEDICTIO PUTEI NOVI.

Oremus. Benedic quæſumus omnipotens Deus, hanc cisternam aquæ in qua exitu terræ interiora per ſpiracula profluentem laticem imundare juſſiſti, ut fugata ab ea cuncta diabolica machinatione quis-

(224) Peregrinum angeli nomen, cujuſmodi ab Adelberto hæretico confecta in concilio Romano an. 745 damnantur, et apud Buregardum, lib. III

A quis ex ea gustaverit, tibi immensas referat gratiarum actiones. Per.

ORATIO SUPER VASA REPERTA IN LOCIS ANTIQUIS.

Omnipotens æterne Deus inſere te officiis nostris, et hæc vascula arte fabricata gentilium ſublimitatis tuæ potentia ita emendare digneris, ut omni immunditia depulſa, ſint tuis fidelibus tempore pacis atque tranquillitatis utenda. Per.

BENEDICTIO AD OMNIA QUÆ VOLUERIS.

Benedic Domine creaturam istam ill. etc.

BENEDICTIO SUPER VESTEM NOVAM.

Signaculum Dei ſuper hanc vestem novam, qua induantur homines, ut Spiritus ſanctus regnat in homine, qui circum ſe induerit in nomine Patris et Filii et ſpiritus ſancti maneat ſecum in ſæcula ſæculorum.

BENEDICTIO VIDUÆ, QUÆ FUERIT CASTITATEM PROFESSA.

Conſolare Domine hanc famulam tuam viduitatis laboribus conſtrictam, ſicut conſolari dignatus es laboribus conſtrictam, ſicut conſolari dignatus es Sareptam viduam per Helisea prophetam; concede ei pudicitie fructum, ut antiquarum non meminerit voluptatum. Nesciat enim incentiva deſideria, ut ſoli tibi ſubdat propria colla, quo poſſit pro laboribus ante ſexageſimo gradu percipere munus delectabile ſanctitatis. Per.

BENEDICTIO VESTIMENTORUM VIRGINUM VEL VIDUARUM.

Deus æternorum honorum fidelissime promiſſor; hæc indumenta humilitatem cordis et contemptum mundi ſignificantia, quæ familiæ tuæ ſancto viſibiliter ſunt informanda proſposito, præſertim benedicas et beatæ caſtitalis habitum, quem te aſpirante ſuſceperit, te protegente cuſtodiat, et quam veſtibus venerandæ promiſſionis induis temporaliter, beata facias immortalitate veſtiri. P.

ORATIO AD ABBATEM FACIENDUM, VEL ABBATISSAM.

Concede quæſumus omnipotens Deus et famulum tuum, vel famulam tuam, quem ad regimen animarum elegimus gratiæ tuæ dono proſequere, ut te largiente cum ipſa tibi noſtra electione placeamus. Per.

ORDO AD CLERICUM FACIENDUM.

(Ex ms. Rhenaug. ſæc. XI circ.)

Præſta quæſumus omnipotens Deus huic famulo tuo etc.

ITEM AD CLERICUM VEL MONACHUM FACIENDUM.

Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris, et hunc famulum tuum benedicere dignare, cui in tuo ſancto nomine habitum ſacræ religionis imponimus, ut te largiente, et devote in eccleſia perſiſtere, et vitam percipere mereatur æternam. Per D.

Inter tondendum dicantur hæc antiphonæ. Tu es Domine etc. Et dicit orationem Præſta quæſumus omnipotens Deus huic famulo tuo etc.

Oratio ad capillaturam.

Omnipotens ſempiternæ Deus, reſpice ſuper hæc cap. 198, ex canone conc. Aurel. tertio. Nihilominus quædam leguntur in litania Carolina apud Mabill. Analect., p. 170.

(hos) famulum (os) tuum (os) quem (os) ad novam A
 tendendi gratiam vocare dignatus es, tribuens ei
 (eis) remissionem omnium peccatorum, atque ad
 celestium donorum pervenire consortium. Per.

Ad barbam.

Deus, cujus Spiritu crea'tura omnis incrementis
 adulta congaudet, exaudi preces nostras super hunc
 famulum tuum N. juvenilis ætatis decore latantem,
 et florem primis auspiciis adfondentem : exaudi
 Domine, ut in omnibus protectionis tuæ munitus
 auxilio, cælestem benedictionem accipiat, et præ-
 sentis vitæ præsiidiis gaudeat, et æternæ. Per.

*Post Evang. majoris Missæ Ordinatio monacho-
 rum est agenda hoc modo :* Ego frater N. promitto
 stabilitatem et conversionem morum meorum et obe-
 dientiam secundum Regulam sancti BENEDICTI coram B
 Deo, et Sanctis ejus in hoc monasterio Renaugensi,
 quod est constructum in honore S. Mariæ genitricis
 Dei ; in præsentia Domini etc. Abbatis.

*Hoc postquam singuli legunt, ter veniam super ma-
 nus et genua petentes huic .†. dicunt :*

†. Suscipe me Domine secundum etc.

*Quibus conventu respondente adjungendo Gloria
 etc, ipsi novitii gyrum facientes flexis poplitibus, post-
 ea prosternunt se ad orat. Et Dominus Abbas stans
 imponit :* Kyrie etc. Christe etc. Kyrie etc. Pater no-
 ster etc. Miserere mei Deus etc.

Salvum (os) fac servum (os) tuum (os).

Mitte ei (eis) Domine auxilium de sancto.

Nihil proficiat inimicus in eo (eis).

Esto ei (eis) Domine turris fortitudinis.

Dominus vobiscum.

Oremus : Deus indulgentiæ Pater, qui severitatem
 tuæ districtiōnis temperans induisti, ne filius por-
 taret iniquitatem patris ; et qui mira dispensatione
 etiam malis bene utens tuæ dignationis gratiam per
 eos frequenter operaris ; quæsumus clementiam
 tuam, ut huic famulo tuo non obsistat, quod habitum
 religionis per nos tanta ac tali re indignos accipit,
 sed ministerium, quod exterius per nos exhibetur,
 tu interius per dona S. Spiritus exequaris. Per.

Deus, qui per coæternum Filium tuum cuncta
 creasti, quippe mundum peccatis inveteratum per
 mysterium incarnationis ejus renovare dignatus es ;
 te suppliciter exoramus : ut ejusdem Domini nostri
 gratia super hunc famulum tuum abrenuntiationem
 seculi profitentem, clementer respicere dignetur ; D
 per quam in spiritu suæ mentis renovatus veterem
 hominem cum suis actibus exuat, et novum, qui se-
 cundum Deum est, induere mereatur. Per.

Domine Jesu Christe, qui es via sine qua nemo
 venit ad Patrem ; quæsumus benignissimam clemen-
 tiam tuam, ut hunc famulum tuum a carnalibus de-
 sideriis abstractum, per iter disciplinæ regularis de-
 ducas ; et qui peccatores vocare dignatus es dicens :
 Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis,
 et ego vos reficiam ; præsta : ut hæc vox invitationis
 tuæ ita in eo convalescat, quatenus peccatorum
 onerâ deponens, et quam dulcis es, gustans, tua re-

fectione sustentari mereatur ; ut sicut attestari de
 tuis ovibus dignatus es ; agnosce eum inter oves tuas ;
 et ipse te agnoscat, ut alienum non sequatur, sed te :
 neque audiat vocem alienorum, sed tuam, qua dicis :
 qui mihi ministrat, me sequatur. Qui vivis etc.

Sancte Spiritus, qui te Deum, ac Dominum reve-
 lare mortalibus dignatus es, immensam tuæ pieta-
 tis gratiam postulamus : ut sicut ubi vis spiras, sic et
 huic famulo tuo affectum devotionis indulgeas ; et
 quoniam tua sapientia est conditus, tua quoque pro-
 videntia gubernetur ; quem juxta consuetam tibi
 gratiam unctio tua de omnibus doceat ; et per inter-
 cessionem beatissimi Benedicti quero præcipuum
 hujus sanctæ institutionis legislatorem dedisti ; nec
 non et aliorum Sanctorum ad quorum nomina pe-
 litionem facit, eum a vanitate seculi veraciter conver-
 te ; et sicut es omnium peccatorum remissio, depri-
 mentis impietatis obligationes in eo dissolve, et ad
 observantiam hujus sancti propositi fac eum certatim
 fervere in tribulationibus et angustiis ; ut tua indefi-
 cienti consolatione valeat respirare, et juste et pie
 per veram humilitatem atque obedientiam in frater-
 na caritate fundatus, quod te donante promittit, fe-
 lici perseverantia compleat. Quod ipse præstare di-
 gneris, qui cum Deo Patre, sanctoque uigenito Fi-
 lio ejus Domino nostro Jesu Christo vivis et gloria-
 ris Deus per infinita secula seculorum. Amen.

*Hic surgunt Novitii ad orat, ut dominus Abbas eos
 conspergat aqua benedicta.*

Cucullæ ita benedicuntur :

Domine Jesu Christe, qui tegimen nostræ morta-
 litatis induere dignatus es ; obsecramus immensam
 tuæ largitatis abundantiam : ut hoc genus vestimenti,
 quod sancti Patres ad innocentiae, et humilitatis
 judicium abrenuntiantibus seculum ferre sanxere,
 ita benedicere digneris, ut hic famulus tuus, qui hoc
 usus fuerit, te induere mereatur. Qui cum Patre.

Item exuendo froccum dicitur ad singulos.

Exuat te Dominus vetorem hominem cum actibus
 suis.

Inter induendum cucullam dicitur ad unumquemque.

Induat te Dominus novum hominem qui secun-
 dum Deum creatus est in justitia et sanctitate ve-
 ritatis.

*Tunc osculato Abbate vadunt in chorum, et omnem
 Convenium Osculantur.*

CONSECRATIO SACRÆ VIRGINIS

QUÆ IN EPIPHANIA VEL IN SECUNDA FERIA PASCHÆ,
 AUT IN NATALITIIS APOSTOLORUM CELEBRATUR.

(Ex cod. Vind. theol. 359, sæc. x.)

*Omnes qui ad sacros ordines debent promoveri,
 ante pronuntiationem Evangelii ab episcopo debent
 consecrari, quia ab eis prædicatio sancti Evangelii
 debet per totum mundum diffundi. Virgines autem et
 viduæ post perlectum evangelium debent velari, quia
 decet eas et evangelium prædicari. Virginem episcopo
 parentes cum oblatione offerunt, et ille involutam
 manum ejus in palla altaris recipiat dicendo cum
 adstantibus antiph. Ipsi sum desponsata cui Angeli*

serviunt, cujus pulchritudinem sol et luna mirantur. **A** Sanctimonialis cum ad consecrationem sui episcopi offertur in talibus vestibus applicetur, qualibus semper usura est et professioni e sanctimoniali aptis. Imprimis autem offerantur illa vestimenta ante altare episcopo ad benedicendum.

Benedictio vestimentorum virginum.

Deus æternorum bonorum fidelissime promissor, certissime persolutor, etc.

Alia. Domine Deus bonarum virtutum dator, et omnium benedictionum largus infusor, te subnixis precibus deprecamur, ut has vestes, quas famula tua N. pro indicio cognoscendæ religionis induere vult, benedicere et sanctificare digneris, ut inter reliquas feminas cognoscatur dedicata. P.

Alia. Exaudi Domine preces nostras et hanc vestem quam famula tua N. signo se adoperandum exposcit, uberrimæ benedictionis imbre perfunde, sicut perfudisti oram vestimentorum Aaron, benedictione unguenti profluente a capite in barbam. Et sicut benedixisti vestes omnium religiosorum tibi per omnia placentium, ita etiam hanc benedicere dignare, ac præsta clementissime Pater, ut supradictæ famulæ tuæ N. hæc sit vestis salubris protectio hæc cognitio religionis, hæc initium sanctitatis hæc contra omnia tela inimici robusta defensio, ut si continens est sexagesimi fructus donum accipiat, ut si virgo centesimi muneris opulentia in utraque parte perseverante continentia ditetur. Per,

Item benedictio sacri velaminis.

Caput omnium fidelium Deus, et totius corporis Salvator, hoc operimentum velaminis, quod famula tua propter tuum tuæque genitricis beatissimæ scilicet semper virginis Mariæ amorem suo capiti est impositura, tua dextera sanctifica, et hos quod per illud mystice datur intellegi, tua semper custodia corpore pariter et animo incontaminato custodiat; ut quando ad perpetuam sanctorum remunerationem venerit, cum prudentibus et ipsa virginibus præparata, te perducende, ad perpetuæ felicitatis nuptias intrare mereatur. Per.

Hic suppliciter prosternat se ante altare illa quæ consecranda est, et dicat hunc versum tribus vicibus. Suscipe me Domine secundum eloquium tuum et vivam, et non confundas me ab expectatione mea. *Post hæc episcopus dicat.* Soror. Accipe hanc vestem in nomine Domini. *Et illa respondeat.* Suscipio in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. *Tunc episcopus det ei ipsa virginitalis vestimenta, et tantum velamen apud se faciat retineri. Ipsa autem virgo vadat in sacrarium et induat se ipsis vestimentis benedictis, accipiensque duos cereos ardentes in manus suas veniat ante altare et imponat clerus introitum ad missam. Post evangelium autem et dicta, ea prostrata, lætania, inclinato capite ante altare benedicat eam episcopus dicens hanc orationem.* Respice Domine propitius super hanc famulam tuam N. ut virginitalis sanctæ propositum, quod te inspirante suscipit, te gubernante custodiat. Per.

Consecratio in modum Præfationis.

Deus castorum corporum benignus habitator et incorruptarum amator animarum. Deus qui humanam substantiam in primis hominibus diabolica fraude vitiatam, ita in verbo tuo per quod omnia facta sunt, reparas, ut eam non solum ad primæ originis innocentiam revoces, sed etiam ad experientiam quorundam bonorum quæ in novo sæculo sunt habenda perducas, et obstricos adhuc conditione mortalium jam ad similitudinem promoveas Angelorum; respice super hanc famulam tuam, quæ manu tua continentie suæ propositum collocans tibi devotionem suam offert, a quo et ipsa idem votum assumpsit. Quando enim animus mortali carne circumdatus legem naturæ, libertatem licentiæ, vim consuetudinis, et stimulos ætatis evinceret, nisi tu per liberum arbitrium hunc amorem virginitalis clementer accenderes; tu hanc cupiditatem in ejus corde benignus aleres, tu fortitudinem ministrares. Effusa namque in omnes gentes gratia tua ex omni natione quæ sub cælo est in stellarum innumerabilem numerum Novi Testamenti hæredibus adoptatis inter cæteras virtutes, quas filiis tuis non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, sed de tuo Spiritu genitis indidisti, et jam hoc donum in quasdam mentes de largitatis tuæ fonte defluxit; ut quamvis honorem nuptiarum nulla interdicta minuissent, ac super sanctum conjugium initialis benedictio permaneret; existerent tamen sublimiores animæ, quæ in viri ac mulieris copula fastidirent connubium, concupiscerent sacramentum, nec imitarentur quod nuptiis agitur, sed diligenter, quod nuptiis prænotatur. Agnovit auctorem suum beata virginitas, et æmula integritatis angelicæ illius thalamo, illius cubiculo se devovit, qui sic perpetuæ virginitalis est sponsus, quemadmodum perpetuæ virginitalis est filius. Imploranti ergo auxilium tuum et confirmari se benedictionis tuæ consecratione cupienti, da protectionis tuæ munimenta, et regimen, ne hostis antiquus, qui excellentiora studia subtilioribus infestat insidiis ad obscurandam perfectæ continentie palmam per aliquam mentis serpat incuriam, et rapiat de proposito virginum, quod etiam moribus decet inesse nuptiarum. Sit in ea Domine per donum Spiritus sancti prudens modestia, sapiens benignitas, gravis lenitas, casta libertas. In caritate ferveat, et nihil extra te diligit, laudabiliter vivat, laudarique non appetat. Te in sanctitate corporis, te in animæ suæ puritate glorificet, amore et timeat amore tibi serviat. Tu ei sis honor, tu gaudium, tu voluntas, tu in mœrore solatium, tu in ambiguitate consilium, tu in injuria defensio, in tribulatione patientia, in paupertate habundantia, in jejuniis cibus, in infirmitate medicina. In te habeat omnia, quem diligere appetit super omnia, et quod est professa custodiat, scrutatori pectorum non corpore placitura sed mente, transeat in numerum sapientum puellarum, ut cælestem sponsum a versis lampadibus cum oleo preparationis exspectet nec tur-

bata improvisi regis adventu, sed secunda cum lumine, et precedentium virginum choro juncta occurrat, et non excludatur cum stultis, regalem januam cum sapientibus virginibus licenter introeat, et in agni tui comitatu perpetuo probabilis mansura castitate permaneat. Per eundem. *Benedictione expleta episcopus mittat velamen super caput ipsius virginis.* Accipe velamen sacrum puella, quod præferas sine macula aut tribunal Dni nri Ihu Xpi cui flectitur omne genu cœlestium, terrestrium et infernorum in sæcula sæculorum. Amen. *Tunc cantetur a circumstantibus ad singulas antiphona.* Induit me Dominus ciclade auro texta et immensis monilibus ornavit me.

Oratio post assumptum velamen.

Famulam tuam Domine tuam custodia muniat pietatis, ut continentia sanctæ propositum quod te inspirante suscepit, te protegente illæsum custodiat. *Sequitur antiphona.* Ipsi sum desponsata cui, etc. Da quæsumus omnipotens Deus, ut hæc famula tua, quæ pro spe retributionis æternæ tibi Domino desiderat consecrari, plena fide animoque in sancto proposito permaneat. Tu eam omnipotens Pater sanctificare et benedicere et in perpetuum conservare digneris. Tribue ei humilitatem, castitatem, obedientiam, caritatem et omnium bonorum operum quantitatem. Da ei Domine pro operibus gloriam, pro pudore reverentiam, pro pudicitia sanctitatem ut ad meritum possit gloriæ pervenire. Per. *Tunc cantetur a circumstantibus antiphona.* Posuit signum in faciem meam, ut nullum præter eum amatorem admittam. *Et dicat episcopus benedictionem Matthæi apostoli super eam.* Or. Deus plasmator corporum afflator animarum, qui nullam spernis ætatem, non sexum reprobas, nullam conditionem gratia tua ducis indignam; sed omnium æqualis creator es et redemptor; tu hanc famulam tuam, quam ex omni numero gregis pastor bonus eligere ad conservandam coronam perpetuæ virginitatis et castimoniam animæ dignatus es; tuæ protectionis scuto circumtege, et ad omne opus virtutis et gloriæ, magistrante sapientia præpara, ut innocens carnis illecebras, et licita conubio, recusans insolubilem Filii tui Domini nostri Jesu Christi copulam inereatur. Hinc petimus Domine, arma suggeras non carnalia, sed spiritus virtute potentia, ut te muniente ejus sensus et membra in ejus corpore et animo non possit dominari peccatum, atque sub tua gratia vivere cupienti nihil sibi defensor malorum et inimicus bonorum, de hoc vase jam nomini tuo sacro prævaleat vindicare. Omnem etiam genuinum calorem imber gratiæ tuæ cœlestis extinguat; lumen vero perpetuæ castitatis accendat: facies scandalis pudica non pateat, nec incaute occasionem tribuat negligentia

(225) Ritus hic dandi sacram hostiam, unde per ortiduum communicet virgo, ut olim in ordinatione sacerdotali usu veniebat, præscribitur in antiquo Ordine R. variisque libris pontificalibus apud Martenium, lib. II, de antiq. Eccl. Rit., c. 6, n. 15. Ri-

delinquendi. Sitque in ea casta virginitas, et ornata pariter, et armata, fide integra, spe certa, caritate sincera, ut præparata animo, ad continentiam virtutis tanta præsetur, quæ superet diaboli universa figmenta, atque contemnendo præsentia futura sectetur. Jejunia epulis carnalibus præferat, et lectiones sacras et orationes convivii et potationibus anteponat, ut orationibus pasta et eruditionibus expleta, illuminata vigiliis opus gratiæ virginalis exerceat. His virtutum armis hanc tuam famulam interius exteriusque communians, præsta inoffensum cursum virginitatis implere. Per.

Ad anulum dandum.

Accipe anulum fidei, signaculum Spiritus sancti, ut sponsa Dei voceris si ei fideliter servieris.

Accipe signum Christi in capite, ut uxor ejus efficiaris, et si in eo permanseris, in perpetuum coroneris.

Interim dicatur antiphona: Annulo suo subarravit me Dominus meus Jesus Christus et tanquam sponsam decoravit me corona. *Sequitur benedictio.* Benedicat te conditor cœli et terræ Deus Pater omnipotens, qui te eligere dignatur ad sanctæ Mariæ matris Dni nri Ihu Xpi consortium, ut integram et immaculatam virginitatem, quam professa es coram Domino et angelis ejus conserves, propositum teneas, castitatem diligas, patientiam serves, et coronam virginitatis accipere merearis. Per.

Post hæc relinquens cereos puella offerat oblationem. Iterum accipiens cereos, stat inclinata, usque dum communicet, et missa finiatur ordine suo. Postquam communicet, reservet de ipsa communionem usque in diem octavum, ut inde communicet (225). Et si est, qui ei testimonium perhibeat, mittat eam episcopus in manus suas dicens: Videte quomodo istam Deo sacramentam repræsentantes immaculatam ante tribunal Dni nri Xpi.

Item missa virginum.

Tibi dixit cor meum. *Ps.* Dominus illuminatio. Da quæsumus Domine ancillæ tuæ quam virginit. *Gr.* Miserere mei Deus. *†.* Misit d. cœlo. *Alleluia.* Lauda anima mea Dominum. *Off.* Sperent in te. *Sac.* Oblatis hostiis Domine. *Intra can.* Hanc igitur oblationem. *Benedict.* Domine Deus æternæ, qui utrumque sexum de interitu perpetuæ mortis per Jesum Christum Filium tuum de Maria Virgine natum misericorditer redemisti, hanc famulam tuam devotamente tibi servientem omni benedictione spiritali benedicere dignare. Amen. Ut integram fidem habeat, et in præceptis legis tuæ semper perseveret, terrena et transitoria despiciat, æterna et invisibilia in tanta meditatione diligit. Amen. Ut in numero sanctarum virginum permanens cœlesti sponso cum lampadibus bonorum operum fiducialiter occurrere,

tus hic in triduanam communionem est commutatus, ut præscriptum tradit Jos. Catalanus ex ms. Vaticano, circ. ann. 400, t. I Comment. in Pontif. R., p. 362.

ipsi tibi præstanti mereatur. Amen. Quod ipse præstare dign. *Comm.* Notas mihi fecisti. Respice Domine famulæ tuæ. *Sermo in nat. virginum.*

Ad ancillas Dei virgines velandas, quibus conversis vestimenta mutantur.

Ancilla Dei virgo, cum ad consecrationem sui episcopi offertur, in talibus vestibus applicetur, qualibus semper usura, professioni et sanctimonix aptis. Tunc dicat hanc præfationem. Oremus fratres kmi misericordiam Domini, ut illud donum tribuat huic puellæ, quæ Deo volum vovit, vestem candidam perferre cum integritate coronæ, in resurrectione vitæ æternæ, quæ futura est nobis. Per. *Alia.* Familiam tuam Domine tuæ custodia muniat pietatis, ut virginittatis sanctæ propositum, quod te inspirante suscepit, te protegente illæsum custodiat. Per.

Alia. Te invocamus Domine Pater omnipotens æterne Deus super hanc famulam tuam quæ tibi vovit servire pura mente, mundoque corde, ut eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quatuor millia infantum qui virgines permanserunt, et cum mulieribus non coinquinaverunt, in quorum ore dolus inventus non est. Et ita hanc famulam tuam facias permanere immaculatam usque in finem, per immaculatum Jhm Xpm Dnm nrm, cum quo vivis et regnas Deus in unitate Spiritus sancti. Per. *Benedictione expleta mittat episcopus velamen super caput ipsius virginis dicens.* Accipe velum sacrum puella, quod præferas sine macula ante tribunal Dni nri Ihu Xpi, cui flectitur omne genu cœlestium, terrestrium et infernorum in sæcula sæculorum amen. *Benedictio:* Benedicat te Deus Pater et Filius et Spiritus sanctus in omni benedictione spiritali, ut mancas sine macula sub vestimento sanctæ Mariæ matris Dni nri Jhu Xpi. Qui viv. et reg.

CONSECRATIO VIDUÆ

QUÆ FUERIT CASTITATEM PROFESSA.

Vidux post perlectum evangelium debent velari, quia decet eas per evangelium prædicari. Vidua autem quia soluta est a lege viri, seipsam similiter dare Deo debet et a presbytero velari, vel etiam consecratum ab episcopo velamen ipsa sibi, nec episcopus debet imponere. Presbyteris vero licet viduas velare, solis episcopis virgines.

Benedictio vestimentorum vidux.

Visibile et invisibile creator Deus adesto propitius, ut hæc indumenta sanctitatis effigiem ostendentia desuper gratia tua irrigante benedicere et sanctificare digneris. Per. *Alia.* Aperi quæsumus Domine oculos majestatis tuæ ad benedicendam hanc viduitatis vestem, ut quæ in ornatis vestibus viri sui usibus placuit, in sacris indumenta benedictionis tuæ servare mereatur. Per. *Tunc agatur letania. Post letaniam sequitur hæc præfatio.* Incorruptum æternitatis Deum et inviolabilis naturæ Dominum fratres kmi suppliciter deprecemur poscentes pro Sorore

(226) Hac voce jam ad rem usus est S. Gregorius M., lib. vi Reg., ep. 22, ad Respectam abbatissam Massiliensem scribens, in hæc verba: « Non extra-

A nostra. N quæ corpore ac mente perfectæ continentia et pudicitia se servitutam Domino devovit, ut petenti famulæ ipse qui est iudex viduarum perfectam tribuat continentiam.

Benedictio propria vidux.

Consolare Domine hanc famulam tuam viduitatis laboribus constrictam; sicut consolari dignatus es Sareptanam viduam per Heliam prophetam. Concede ei pudicitia fructum ut antiquarum non meminerit voluptatum. Nesciat etiam, etc.

Alia. Da quæsumus omnipotens Deus, ut hæc formula tua, quæ pro spe retributionis æternæ se tibi Domine desiderat consecrari, etc. *Velamen capiti suo imponat.*

Oratio post assumptum indumentum et velamen.

B Famulam tuam Domine tuæ custodia muniat etc. *Alia.* Domine Jesu Christe omnium Deus, qui inter cætera virtutum documenta ad salutem nostram vigorem castitatis et pudicitia reparasti, te supplices exoramus, ut hanc Sororem nostram viduam ad gratiam pietatis tuæ ex corde conversam ab omnibus temptationibus inimicorum tutam defensamque custodias, et hæc capitis velamina ad interioris hominis tutamen perseverare facias. Per. *Alia.* Domine Deus virtutum cœlestium æterne dominator tibi supplices effundimus preces, ut hanc famulam tuam N. consecrare digneris, quam de pristina conversatione ad novitatem vitæ exspolians veterem hominem, et induens novum, converti fecisti, ut sicut Anna prophetissa multis temporibus viduitatis veste induta in templo gloriae tuæ jejuniis et orationibus fideliter deservivit, sic et hæc famula tua tibi soli Deo in Ecclesia tua devota mente deserviat. Per. Deus castitatis amator. *Et reliqua.*

ORDINATIO (226) ABBATISSÆ

CANONICAM PROFITENTIS REGULÆ.

In ordinatione abbatissæ episcopus debet missam cantare et eam benedicat hoc modo. Post antiphonam ad introitum et datam orationem et reliquum officium missæ usque ad evangelium prosternat se electa ante altare cum duabus vel tribus de sororibus suis flantque ibi letania. Quibus finitis benedicat eam episcopus inclinato capite dicens. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. *Sequitur orat.* Oremus. Exaudi Domine preces nostras et super hanc famulam tuam Spiritum tuæ benedictionis emitte, ut cœlesti munere dicata et tuæ gratiam majestatis possit acquirere et bene vivendi aliis exemplum præbere. Per Dnm nrm Jhm Xpm qui tecum vivit et regnat Deus in unitate ejusdem Spiritus sancti.

Alia. Omnipotentiam tuam humiliter imploramus Domine ut super hanc famulam tuam, quam ad sacrum ordinem assumere dignatus es, benedictionis tuæ donum dignanter infundas, eique gratiam sanctificationis tribuas, ut quod te donante percipit, te protegente illæsum custodiat. Per. *Et prosequatur* nea, sed quam congregatio sibi de suis elegerit, ordinetur, quam tamen, si digna hoc monasterio iudicata fuerit, ejusdem loci episcopus ordinet. »

istam orationem in modum præfationis. Domine sancte Pater omnipotens æternæ Deus adesto precibus nostris, adesto votis, adesto famulatibus, adesto consecrationibus, qui omnia per verbum virtutis tuæ mirabiliter dispensas, et dispensanda ministros. Qui diversis floribus tuam semper exornas Ecclesiam, dum eam et virorum exemplis, et illustrium feminarum irradias institutis. Qui etiam de infirmiori sexu hanc famulam tuam servitutis tuæ applicare dignatus es famulatui. Effunde quæsumus Domine super hanc famulam tuam, quam in officium divinum fideliter dedicamus, gratiam sancti Spiritus, ut tibi omni tempore ejus servitiis dignanter compleat, eamque dextera potentiæ tuæ benedicere et sanctificare sive consecrare digneris in opus ministerii tui condignum, quatenus actum ministræ sibi creditæ fidei. . . exequatur, et ejusdem sancti Spiritus septiformis gratiæ virtute corroboretur. Requiescat ergo super eam Domine Spiritus sapientiæ et pietatis, ac repleas eam Spiritu timoris tui. Concede quoque ei gravitatem actuum, censuramque vivendi, ut in lege tua die ac nocte meditetur. Mandata tua custodiat, dictis tuis obediat, sacris lectionibus insistat, terrena et transitoria despiciat, atque omni tempore bonis operibus inserviat. Omnem libidinem prævæ voluptatis superet, amorem honestæ castitatis teneat, ut tibi sponso venienti cum lampadibus suis inextinguibilibus possit occurrere, et præcedentium virginum choro jungi, et ne cum stultis excludatur regalem januam cum sapientibus licenter introeat. Abundet in ea totius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentia puritas, et spiritalis observantia disciplinæ in moribus ejus præcepta tua fulgeant, ut tuæ castitatis exemplo cunctis sibi subditis imitationem præbeat puram, et bonum conscientia testimonium ostendens in Christo Jesu firma et stabilis perseveret atque ita perceptum ministerium te auxiliante peragat, qualiter ad æternam remunerationem, te donante, pervenire mereatur. Per eundem Dnm nrm. *Tunc det ei regulam dicens: Accipe regulam sanctæ conversationis simulque gratiam divinæ benedictionis, et cum per hanc cum grege tibi credito in districti judicii die Domino incontaminata representari valeas, ipse te adjuvare dignetur, qui cum Deo Patre vivit.*

Sequitur oratio.

Domine Deus omnipotens, qui sororem Moysi **D** Mariam præcinente cum cæteris mulieribus inter equoreas undas cum tympanis et choris lætam ad litus maris venire fecisti, te supplices deprecamur pro fidei famula tuæ, quæ hodie materna, in cathedra super universas subditas sibi abbatissa constituitur, ut ita canonica norma tueatur cunctas famulas tuas, quatenus ad æternam gloriam te auxiliante cum omnibus illis introeat læta, ibique exultans cum angelis canens cantica nova, sequatur agnum quocumque ierit Xpm Dnm nrm. Famulam tuam quæsumus Domine tua semper gratia benedicat, et inculpabilem ad vitam perducatur æternam.

A Per. *Quod si ordinatio in domo sua facta fuerit imponatur Te Deum laudamus. Populo acclamante Kyrie eleison. Postea dicatur hæc oratio pro adepta dignitate.* Omnium Domine fons bonorum, justorumque profectuum munerator, tribue quæsumus famulæ tuæ adeptam bene gerere dignitatem et a te sibi præstitam bonis operibus comprobare. Per. *Item si alibi consecrata fuerit, regressæ ad monasterium omnis chorus virginum honorifice procedat ei obviam cum crucibus, aqua benedicta, incenso et evangelio, et in ipso eodem introitu imponant Te Deum laudamus, turba acclamante Kyrie eleison, et presbytero prosequente orationem ut supra.* Omnium Domine fons bonorum.

ORDINATIO ABBATISSÆ

MONASTICAM REGULAM PROFITENTIS.

B *Capitulum ex canone Theodori archiepiscopi Anglorum.*

(Ex cod. monast. Murensis olim monasterii in Nidernunster Ratish. sæc. xi circ.)

In ordinatione Abbatissæ episcopus debet missam celebrare, et eam benedicere hoc modo.

Post antiphoniam ad introitum, et datam orationem, et reliquum officium missæ usque ad evangelium, prosternat se electa ante altare retro episcopum, fiantque ibi lætantiæ, sequitur Pater noster cum paecibus istis: Salvam fac ancillam tuam Domine. Deus meus.

Dominus conservet eam, et vivificet eam.

ñ. Et beatam faciat eam in terra.

Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum. ñ. Ex hoc nunc.

Dominus custodiat te ab omni malo.

ñ. Custodiat animam tuam Dominus.

Mittat tibi auxilium de sancto. ñ. Et de Sion.

Esto illi turris fortitudinis. ñ. A facie.

Exurge Domine adjuva nos. ñ. Et libera nos.

Domine exaudi orationem meam. ñ. Et clamor.

Precibus istis finitis benedicat eam episcopus inclinato capite ita dicens:

Dominus vobiscum. ñ. Et cum spiritu.

Sequitur ista Oratio.

Concede quæsumus omnipotens Deus affectui nostro miserationis effectum, et famulam tuam, quam ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono prosequere, ut te largiente cum ipsa tibi nostra devotione placeamus. Per Dnm nrm Jesum Chrm.

Alia. Cancellorum bonorum institutor Deus, qui per Moysen famulum tuum ad gubernandas Ecclesias præpositos instituisti, tibi supplices fundimus preces, te devolis mentibus exoramus, ut hanc famulam tuam N. quam cohibentia et electio famularum tuarum abbatissam hodie famularum tuarum instituit, protectionis tuæ gratia munire digneris, sicque regere subditas, commendatasque oves concedas, ut cum illis omnibus regna cælorum adeptæ, et Domino opitulante apostolicis jugiter fulta doctrinis cum fructu centesimo læta introeat portas

paradysi, atque te conlaudante Domine audire mereatur: Euge ancilla bona, et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Quod ipse præsta.

Tunc imponit ei manum super caput (227) dicens orationem hanc in modum præfationis.

Omnipotens sempiternæ Deus benedictionis tuæ Spiritum N. orantibus nobis propitiatus infunde, ut quæ per manus hodie impositionem abbatissa constituitur, sanctificatione tua digne a te electa permaneat, ut nunquam postmodum de tua gratia separetur indigna. Suscipiat te Domine largiente hodie in bono opere perseuerantiam, in adversis constantiam, in tribulatione tolerantiam, in jejuniis desiderium, in impietatibus misericordiam, in humilitate principalum, in superbia odium, in fide dilectionem, in doctrina vigilantiam, in castitate continentiam, in luxuria abstinentiam, in varietatibus moderantiam, in moribus doctrinam. Te munerante Domine talis in hoc ministerio, qualis levita electus ab apostolis sanctus Stephanus meruit perseuerare. Totam ab hodie diabolicam conversationem despiciat, tua Domine benedictione largiente contempnat presentia, diligat caelestia, præmia desideret sempiterna, Sit exemplum, et forma justitiæ ad gubernandam, regendamque Ecclesiam fideliter, ut speculatrix idonea inter suas collegas semper efficiatur, sit magni consilii, industriæ, censuræ, efficitæ, disciplinæ. Ita te Domine tribuente in omnibus mandatis tuis sine reprehensione tibi mundo corde deserviat, ut ad bravium supernæ vocationis multiplicato fœnore cum centesimo fructu, coronaque justitiæ ad caelestium thesaurorum dona tua perveniat. Per.

Tunc det ei regulam dicens:

Accipe regulam a sanctis Patribus nobis traditam, ad regendum custodiendumque gregem tibi a Domino creditum, quantum Deus ipse te confortaverit, ac fragilitas humana permiserit.

Domine Deus omnipotens, qui sororem Moysi Mariam præcuntem cum cæteris mulieribus inter æquoreas undas cum tympanis et choris lætam ad litus maris venire fecisti, te supplices deprecamur pro fidei famula N, quæ hodie materna in cathedra super universas subditas sibi abbatissa constituitur, ita canonica norma tueatur cunctas famulas tuas, quatenus ad æternam gloriam te auxiliante cum illis omnibus introeat læta, ibique exultans cum angelis canens cantica nova sequatur agnum quocunque ierit. Per.

Concede quæsumus omnipotens Deus famulæ tuæ abbatissæ, ut ostendendo et exercendo, quæ recta sunt, exemplo bonorum operum animas suarum in-

struat subditarum, et æternæ remunerationis mercedem a te pissimo percipiat. Per.

Omnium Domine fons bonorum, justorumque proventuum remunerator, tribue famulæ tuæ adeptam bene gerere dignitatem, et a te sibi præstitam bonis operibus comprobare. Per Dom nrm.

Quodsi ordinatio abbatissæ infra monasterium facta fuerit, imponatur Te Deum laudamus: populo acclamante Kyrie eleison. postea dicatur hæc oratio post adeptam dignitatem.

Deus, cui omnis potestas et dignitas famulatur, da famulæ tuæ N. prosperum suæ dignitatis effectum, in qua te semper timeat, tibi que jugiter placere contendat. Per.

Si alibi consecrata fuerit abbatissa, regressæ ad monasterium omnis chorus monacharum honorifice præcedat cum crucibus, aqua benedicta, incenso, et evangelio, et in ipso ecclesiæ introitu imponatur Te Deum laudamus, turba clamante Kyrie eleison, et presbytero prosequente orationes ut supra: Deus, cui omnis potestas, etc.

CONSECRATIO SACRÆ VIRGINIS,

QUÆ IN EPIPHANIA, VEL IN SECUNDA FERIA PASCHÆ, ET IN NATALITIIS APOSTOLORUM CELEBRATUR.

Omnes, qui ad sacros ordines debent promoveri, ante pronuntiationem evangelii debent consecrari. Virgines post lectum evangelium debent velari, post evangelium, et dictam ea prostrata lætanium inclinato capite ante altare benedicat eum episcopus dicens:

Respice Domine super hæc famulam tuam N. ut virginitatis propositum, quod te inspirante suscepit, te gubernante custodiat. Per.

Consecratio in modum præfationis.

Deus castorum corporum benignus habitator et incorruptorum amator cordium. Deus qui humanam substantiam in primis hominibus diabolica fraude viciatam ita in verbo tuo, per quod omnia facta sunt, reparas, ut eam non solum ad primæ originis innocentiam revoces, sed etiam ad experientiam quorundam bonorum, quæ in novo seculo sunt habenda perducas, et obstrictos conditione mortalium ac similitudinem provehis angelorum, respice super hæc famulam tuam, quæ in manu tua propositum continentie suæ collocans votum, tibi devotionem suam offert, a quo etiam idem votum assumpsit, quando animus mortali carne circumdatus legem naturæ, libertatem licentiæ, vim consuetudinis, et stimulos ætatis vinceret, nisi tu per liberum arbitrium hunc amorem clementer accedentes, tu hanc cupiditatem in ejus corde clementer aleres, tu fortitudinem ministrares, effusa in omnes gentes gratia tua, ex omni natione, quæ est sub cælo, in stellarum innumerabilem numerum novi testamenti heredibus ad-

(227) Notavimus in disquisit. 5, p. II, c. 4, n. 11, locum ex pontificali Christiani archiep. Moguntini, ubi postquam in consecratione abbatissæ memorata hæc manus impositione additur: Sed in ejus benedictione hoc non fit; unde facile inducti fuimus, ut crederemus eum distinxisse hic consecrationem ordinis

episcopalis, quæ alicubi abbatibus fuit impensa, a simplici benedictione abbatum et abbatissarum, de qua hic ac postea etiam res agitur. ubi idem ritus præscribitur in consecratione, quando abbas vel abbatissa ordinantur in monasterio.

optatis, inter cæteras virtutes, quas filiis tuis non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, sed de tuo Spiritu genitis indidisti. Etiam hoc donum in quasdam mentes de largitatis tuæ fonte defluxit, ut cum nuptiarum honorem nulla interdicta minuissent, ac super sanctum conjugium initialis benedictio permaneret, existerent tamen sublimiores animæ, quæ viri ac mulieris copulæ fastidirent connubium, concupiscerent sacramentum, nec imitarentur, quod nuptiis agitur, sed diligerent, quod nuptiis prænotatur. Agnovit auctorem suum beata virginitas, æmula integritatis angelicæ, illius thalamo, illius cubiculo se devovit, qui sic perpetuæ virginitatis est sponsus, quemadmodum perpetuæ virginitatis est filius. Imploranti auxilium tuum Domine, et confirmari se benedictionis tuæ consecratione cupienti, da protectionis tuæ munimen et regimen, ne hostis antiquus, qui excellentiora studia subtilioribus infestat insidiis ad execandam perfectæ continentiæ palmam per aliquam mentis serpat incuriam et rapiat de proposito virginum, quod moribus decet inesse nuptiarum. Sit in ea Dne per donum Spiritus tui prudens modestia, sapiens benignitas, gravis lenitas, casta libertas, in caritate ferveat, et nihil extra te diligat, laudabiliter vivat, laudarique non appetat. Te in sanctitate corporis, te in animæ suæ glorificet studiis, amore te timeat, amore diligat, amore tibi serviat.

Tu ei sis honor, tu gaudium, tu voluptas, tu in mœrore solatium, tu in ambiguitate consilium, tu in injuria defensio, in tribulatione patientia, in paupertate habundantia, in jejuniis cibum, in infirmitate medicina. In te habeat omnia, quem diligere appetit super omnia, et quod est professa custodiat, scrutatori pectorum non corpore placitura, sed mente. Transcat in numerum sapientium puellarum, ut cœlestem sponsum accensis lampadibus cum oleo præparationis expectet, ne turbata improvisi regis adventu, sed secunda cum lumine, et præcedentium virginum choro joculariter occurrat, et ne excludatur cum stultis, regalem januam cum sapientibus virginibus licenter introeat, et agni tui perpetuo comitatu probabilis mansura castitate permaneat.

Benedictione expleta episcopus mittat velamen super caput ipsius virginis dicens :

Accipo velum sacrum puellæ, quod perferas sine macula ante tribunal Christi, cui flectitur omne genu cœlestium, terrestrium et infernorum, in secula seculorum.

Tunc cantetur a circumstantibus ad singulas antiphona.

Induit te Dominus cyclade auro texta, et immensis monilibus ornavit te.

Oratio post assumptum velamen.

Famulam tuam Domine custodia munit pietatis, ut continentie sanctæ propositum, quod te inspirante suscepit, te protegente illesum custodiat. Per.

Sequitur Antiphona. Ipsi sis desponsata, cui an. etc.

Da quæsumus omnipotens Deus, ut hæc famula

A tua N. quæ pro spe retributionis æternæ tibi Domino desiderat consecrari, plena fide, animoque in sancto proposito permaneat. Tu omnipotens Pater sanctificare, et benedicere, in perpetuum conservare digneris, tribue ei humilitatem, castitatem, obedientiam, caritatem, et omnium honorum operum quantitatem. Da ei Domine pro operibus gloriam, pro pudore sanctitatem, ut ad meritum gloriæ possit pervenire. Per.

Tunc cantetur a circumstantibus. Posuit signum in faciem tuam, ut nullum præ, etc.

Deus plasmator corporum, afflator animarum, qui nullam spernis ætatem, non sexum reprobas nullam conditionem gratia tua duris indignam, sed creator equalis es et redemptor, tu hanc famulam tuam, quam ex omni numero gregis bonus pastor elegere ad conservandam coronam perpetuæ virginitatis et castitatis animæ dignatus es, tuæ protectionis scuto et ad omne opus virtutis, et gloriæ magistrante sapientia præpara, ut vincens carnis illecebras, et licita connubia recusans, insolubilem tui Filii Domini nostri Jesu Christi copulam mereatur. Huic petimus Domine arma suggeras non carnalia, sed spiritus virtute potentia ut te muniente ei sensus et membra ab omnibus conserventur peccatis, et sub tua gratia vivere cupienti nihil sibi inimicus bonorum de hoc vase nomini tuo consecrato prævaleat vindicare. Omnem genuinum calorem ymber cœlestis gratiæ exlinguat, lumen perpetuæ castitatis accendat, facies scandalis pudica non pateat, ne incaute occasionem tribuat negligentia delinquendi. Sit in ea casta virginitas, ornata fide integra, spe certa, caritate sincera, ut præparato animo ad continentiam virtus tanta præstetur, quæ superet universa signa diaboli. Contempnendo præsentis sectetur futura, carnalibus epulis jejunia præferat, sacras lectiones et orationes convivii et potationibus anteponat, ut orationibus pasta, illuminata vigiliis virginalis gratiæ opus exercent. His virtutum armis hanc tuam famulam interius exteriusque communiens præsta inoffensum cursum virginitatis implere. Per Dnm.

Ad anulum dandum.

Accipe anulum fidei, signaculum Spiritus sancti, ut sponsa Dei voceris, si ei fideliter servieris. Per.

Ad torquem.

Accipe signum Christi in capite, ut uxor ejus efficiaris, et si in eo permanseris, perpetuo coroneris. Per Dam.

Interim dicatur antiphona : Annulo suo subarravit. *Sequitur Benedictio.*

Benedicat te conditor cœli et terræ Deus Pater omnipotens, qui te eligere dignatur ad sanctæ Mariæ matris Domini nostri Jesu Christi consortium, ut integram et immaculatam virginitatem, quam professa es, coram Domino et angelis ejus conserves, propositum teneas, castitatem diligas, patientiam serves, coronam virginitatis accipere merearis. Per.

Post hæc relinquit puella cereos, offerat oblat ite-

rum accipiens cereos, stet dum communicatio et Missa finiatur. Usque in octavam diem communicet. Si est, qui ei testimoniam perhibuerit, mittat eam Episcopus in manus suas dicens :

Vide quomodo istam Deo sacramentum representes immaculatam ante tribunal Domini nostri.

BENEDICTIO ET ORATIO AD MONACHAS FACIENDAS.

Dignare Domine quæsumus famulabustuis (famulæ tuæ) renuntiantibus secularibus pompis gratiæ tuæ januas aperire, quæ despecto diabolo confugiunt sub titulo Christi, et venientes ad te sereno vultu suscipe, ne de eis valeat inimicus triumphare, tribue eis infatigabile brachium auxilii tui, mentem earum fidei lorica circunda, ut felici muro vallatæ mundum se gaudeant evasisse. Per.

Alia. Clementissime Deus tuam invocamus pietatem, ut has famulas tuas, quas a seculo conversas in numero Sanctorum tuorum accersere dignatus es, quesumus, ut conversionis suæ fidem digne custodiant, et quicquid pro salute animarum suarum deprecatae fuerint, obtineant. Sint vita probabiles, sint sapientes et humiles. Scientia veræ, obedientia claræ, convenientes in doctrina, in increpationibus immobiles, in gravitate decoræ, in passione piissimæ in operatione cautæ, in dispensatione sollicitæ, in temptatione fortes, in injuriis patientes, in pace fixæ, in elemosinis promptæ, in orationibus frequentes, in misericordia efficaces, nec sint immemores, quod tuo iudicio iudicandæ sint. Harum deprecamur Domine ut munera placatus suscipias, et quicquid a te petierint, clementer impertias. Per.

Omnipotens et misericors Deus totius sanctæ religionis origo, omni proficenti tibi vitæ salvatio, suscipe professionem famularum tuarum, quæ de hujus seculi vanitate ad te confugiunt, sint quesumus te adjuvante ab omni negotiorum secularium strepitu exuta, ab antiqui hostis insidiis erepta, mortuæ huic mundo, remotæ ab omnibus pravorum retinaculis. Doce eas Domine omnia hujus vitæ prospera contempnere, non timere adversa, non inferre injurias, sed æquanimiter tolerare, inimicos diligere, pro persequentibus, et calumniantibus suppliciter deprecari, nil concupiscere carnaliter, non eas superbia inflat, non ardor avaritiæ succendat, non incentiva luxuriæ inflament, non vana gloria turpiter jactet, non gula aut ebrietas eas præpediat, non ambitio ventosa præcipitet, non ardor animosæ contentionis exagitet, non desiderium humanæ opinionis elevet non diabolus auctor perditionis ledat, aut perdat, sed tuæ pietatis dextera clementissime Deus a cunctis erant malis, et in futuro seculo protegat, regat, ac gubernet. Te timeant, imitentur, diligant. Aperi eis sensum, ut divinarum studiis litterarum te legant corde, ore, opere meditentur, intelligant, die noctuque tibi deserviant, cœlestia et æterna sapiant, terrena et caduca respuant obediens sint et instructæ, amicos et inimicos pro tui nominis amore ament et diligant, humilitatem et utilitatem teneant,

exerceant. Castitatem et pudicitiam corde, ac corpore teneant. Patientiam et longanimitatem arripiant, et custodiant. Jejunio, et abstinentiæ studeant, et ament, gemitum et orationem desiderant ac invigilent. Peccata sua incessanter cum lacrimis et suspiriis accusent, et diluant. Te Deum omnipotentem corde, ore, opere circumferant.

Suscipe quesumus sancte Pater omnipotens has famulas tuas, quas de hujus seculi naufragiis et periculis eruisti, ad monasticam vocare dignatus es gratiam. Concede propitius, ut arctam et angustam, quam professæ sunt, viam jugiter diligant, sectentur, quatenus ad æternam, quam in te perseverantibus promittere dignatus es, gloriam pervenire mereantur. Per Dnm.

PROFESSIO REGULARIS.

Ego soror N. ab hodierna die et deinceps monacha promitto stabilitatem hujus vitæ, et conversionem morum meorum, et obedientiam secundum regulam sancti Benedicti abbatis, quantum me humana fragilitas permittit, coram Deo et sanctis ejus, et presente abbate. EIBIKA,

Tunc prosternantur ante altare, et dicant hunc versum :

Suscipe me Domine secundum eloquium tuum et vivam, et non confundas me ab expectatione mea. *Ei tertio reptatur ab omnibus, subjungentes. Gloria Patri, et illis jacentibus sequatur letania et preces :*

Salvas fac ancillas tuas Domine Deus meus.

Dominus custodiat eas ab omni malo.

Mitte eis Domine auxilium de sancto.

Nihil in eis proficiat inimicus. Et filius.

Esto eis Domine turris fortitudinis. A facie

Exurge Domine adiu.

Tunc aspergantur aqua benedicta vestimenta, et sequatur ista oratio :

Exaudi quesumus omnipotens Deus preces nostras, et has vestes, quas famulæ tuæ ad operiendum exposcunt, uberrimæ benedictionis ymbre perfunde, sicut perfudisti ora vestimentorum Aaron benedictione perfluenti a capite in barbam ungenti, et sicut benedixisti vestes omnium religiosorum tibi per omnia placentium, ita eas benedicere dignare, ac præsta quesumus Domine, ut supradictis famulabus tuis hæc sint vestimenta salubris protectio, hæc cognitio religionis, hæc incipium sanctitatis, hæc contra omnia tela inimici robusta defensio. Per.

Deus qui vestimentum salutare, et indumentum æternæ jucunditatis tuis fidelibus promisisti, te suppliciter exoramus, ut hæc indumenta mortificationis humilitatem cordis, et contemptum mundi significantia, quibus famulæ tuæ sancto invisibiliter sunt informandæ proposito, propitius benedicas, et monastica religionis habitum, quem te inspirante susceperit, te protegente custodiant. Per.

Alia. Deus bonarum virtutum dator, et omnium benedictionum largus infusor, exaudi preces nostras, et hæc vestimenta, quæ famulæ tuæ pro signo

conservandæ regulæ se ad induendum exposcunt, **A** pedules. Post antiphonam ad Introitum, et datam orat. annuntiat episcopus in populum, dicens allocutionem.

Alia. Adesto Domine supplicationibus nostris et has famulas tuas benedicere digneris, quibus in tuo sancto nomine habitum sanctæ religionis imponimus, ut te largiente devote in monasterio persistere, et vitam percipere mereantur. Per.

Da puæsumus Domine famulabus tuis indulgentiam delictorum suorum, quatenus de omnibus, quæ carnali delectatione, vel animi cogitatione, aut vana hujus seculi ambitione contra tuorum rectitudinem mandatorum perfererunt, in presenti vita perseverantes in regulari actione, veniam æternam percipere mereantur. Per.

Tunc exuantur vestimentis suis, et induantur rebus monasterii, et dicatur :

Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis, et induat te novum hominem, qui secundum Deum est creatus in justitia et sanctitate veritatis.

Tunc respondeant omnes : Amen, et ipse oblat. offerant.

MISSA EODEM DIE PRO IPSIS.

Omnipotens sempiterne Deus, qui arctam et angustam viam jussisti arripere, famulas tuas de hujus seculi periculis ad te confugientes propicius suscipe, et delictorum rænam, qua se districtas sentiunt esse pie dirumpe, perseverantiam boni operis et præmia perpetua largire. Per.

Præfatio.

VD. usque æterne Deus tuam deprecamur clementiam, ut famulas tuas, quas hodierna die a mundi- **C** diali contagione abstrahere et ad monasticæ religionis professionem vocare dignatus es, protegas, quibus donasti bonæ voluntatis exordium, tribuas rectæ operationis perseverantiam, et sempiternæ beatitudinis præmium. Per.

Ad Commun.

Hæc nos quæsumus Domine divini sacramenti perceptio a nostris emundet offensas, et famulas tuas a mundanis pravitatibus, et omnium tumultum carnalium delectationibus elementer eruat. Per.

Alia. Famulas tuas Domine quæsumus custodia tuæ pietatis mundet et muniat, ut virginitalis sanctæ propositum, quod mente susceperunt, te protegente illæsum custodiant in æternum. Per.

Alia. Famulas tuas quæsumus Domine tua dextera **D** benedicat, et inculpabiles ad vitam æternam perducat. Per.

ORDINATIO ABBATIS.

Ex Canone Theodori.

(*Ex cod. Vind. Th. 359, sæc. x vel xi.*)

In ordinatione abbatis debet episcopus missam celebrare, at eum benedicere inclinato capite cum duobus vel tribus de fratribus suis, et dat ei baculum et

(228) Vid. quæ paulo ante de hac manus impositione, ac voce ordinationis de benedictione abbatissæ notavimus, quæ vox ex usu regulæ S. Benedicti adhibetur, quando de benedictione abbatissæ vel ab-

batissæ honorum operum institutor, etc. *Tunc imponat ei manum super caput dicens hanc orationem in modum Præfationis (228).* Omnipotens sempiterne Deus affluentem spiritum, etc. Deus omnium fidelium pastor et rector, famulum tuum, quem ecclesie tuæ præesse voluisti propitius respice; da

B *ter. Proses.* *Salvum fac servum suum Domine. Deus meus sperantem in te. Dominus conservet eum et vivificet eum. Et beatum faciat. Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum. Ex hoc nunc. Dominus custodiat te ab omni malo. Custodiat animam. Mittat tibi auxilium de sancto. Et de Sion tueatur. Nihil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis. Esto illi Domine turris fortitudinis. A facie inimici. Exurge Domine adjuva eum. Et redime eum. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus.*

Sequitur oratio.

Concede quæsumus omnipotens Deus affectui nostro tuæ miserationis effectum, et famulum tuum N. quem ad regimen animarum eligimus, gratiæ tuæ dono proseguere, ut te largiente cum ipsa tibi nostra electione placeamus. Per.

Tunc det ei regulam dicens.

Accipe regulam a sanctis Patribus nobis traditam, ad regendum, custodiendumque gregem tibi a Deo creditum, quantum Deus ipse te confortaverit, ac fragilitas humana permiserit. Per.

Tunc det ei baculum dicens.

Accipe baculum pastorem, quem præferas ceteræ tibi commissæ ad exemplum justæ severitatis et correptionis,

CONSECRATIO.

QUANDO ABBAS VEL ABBATISSA ORDINANTUR IN MONASTERIO.

Cuectorum honorum operum institutor, etc. *Tunc imponat ei manum super caput dicens hanc orationem in modum Præfationis (228).* Omnipotens sempiterne Deus affluentem spiritum, etc. Deus omnium fidelium pastor et rector, famulum tuum, quem ecclesie tuæ præesse voluisti propitius respice; da batis agitur. De ea ab episcopis impensa abbatibus sæc. xi meminit S. Anselmus, lib. ii, ep. 42, p. 358, epist. 52, p. 261.

ei quæsumus, verbo et exemplo, quibus præest, proficere, ut ad vitam unacum grege sibi commissio perveniat sempiternam. Per.

Oratio adepta dignitate.

Omnium fons Domine honorum etc. Deus cui omnis potestas etc. *Sequitur* Te Deum laudamus *populo acclamante* Kyrie eleison. *Postea dicit orationem*: Deus æternæ lucis inventor, omnipotentiam tuam supplicii prece deposcimus, ut famulum tuum N. quem ad regimen animarum eligimus, gratiæ tuæ dono prosequaris, ut te largiente cum ipsa tibi nostra electione placeamus. Per unigenitum tuum Dnm nrm Ihm Xpm, cum quo et Spiritu sancto unus et verus es Deus, qui vivis et regnas per omnia sæcula.

MISSA PRO ABBATE.

Protector noster aspice Deus. *Ps.* Quam dilecta tabernacula. *Missæ* (229). Concede quæsumus Do-

mine famulo abbati, ut prædicando et exercendo quæ recta sunt exemplo bonorum operum animos suorum instruat subditorum, æternæ remunerationis mercedem a te piissimo pastore percipiat. Per.

Secreta. Munera quæsumus nostra Domine suscipe placatus, et famulum tuum N. semper ubique misericorditer protege. Per.

Benedictiones. Benedicat te Deus cæli, adjuvet te Christus Filius Dei, corpus tuum in servitio suo custodire et conservare dignetur. Amen. Mentem tuam illuminet, sensum tuum custodiat, gratiam suam ad profectum animæ tuæ tibi porrigat. Amen. Ab omni malo te liberet, dextera sua defendat, et qui Sanctos suos semper adjuvat, ipse te adjuvet, et ad cælestia regna perducatur. Amen.

Ad Complendum.

Hæc nos Domine communio purget a crimine, et famulum tuum benigna pietate conservet. Per.

ORDO AD REGEM BENEDICENDUM

INCIPIT ORDO AD REGEM BENEDICENDUM,
QUANDO NOVUS A CLERO ET POPULO SUBLIMATUR IN
REGNUM.

(Ex cod. Vindobon. theol, 277. sæc. XII vel XIII.)

Primo exiunte illo de thalamo unus episcoporum imponat orationem. Omnipotens sempiternus Deus, qui famulum tuum regni fastigio dignatus es sublimare; tribue quæsumus ei, ut in hujus sæculi cursu cunctorum in commune salutem disponat, quatenus a tuæ veritatis tramite non recedat. Per.

Postea suscipiant illum duo episcopi dextra levaque ejus honorifice parati habentes Sanctorum reliquias collo pendentes, cæteri autem phaphones (230) sint casulis adornati præcedente sancto evangelio, et duabus crucibus cum incenso boni odoris ducant illum ad ecclesiam canentes antiphonam istam altis clamoribus Ecce mitto Angelum. Cum versu, Israel si me audieris. *Ad ostium ecclesiæ clerus subsistat, et archiepiscopus imponat orationem subsequentem.* Deus qui æcis genus humanum nulla virtute posse subsistere, concede propitius, ut famulus tuus, quem populo tuo voluisti preferri, ita tuo falciatur adiutorio quatenus quibus potuit præesse, valeat professe. *Introeuntes autem præcedentes clerici, decantet antiphonam* Domine salvum fac regem. *Usque in introitum chori. Tunc episcopus metropolitanus dicat*

(229) Singulare est hic missæ nomen pro collecta seu oratione.

(230) Sic theotisce olim dicebantur *Phaphen*. In charta e. c. vernacula foundationis monasterii *Weingartensis* anni 1090. « Welf Gotes guaden Herzoge » von Norne gouve entbietet allen fürsten, grauen « unde friegen phaphen. » Videtur derivanda hæc vox nostra *Pluff* ex Græco vocabulo papa, duriore Germanorum pronuntiatione ac contractione qua-

orationem. Omnipotens sempiternus Deus cælestium terrestriumque moderator, qui famulum tuum ad regni fastigium dignatus es provehere, concede quæsumus, ut cunctis adversitatibus liberatus, et ecclesiasticæ pacis dono muniatur, et ad æternæ pacis gaudia, te donante, pervenire mereatur. Per.

Ibi autem ante chorum designatus princeps pallium et arma deponat, atque inter manus episcoporum perductus in chorum usque ad altaris gradus incedat; cunctoque pavimento tapetibus et palliis contexto, ibi humiliter totus in cruce prostratus jaceat una cum episcopis et presbyteris hinc inde prostratis, cæteri in choro letaniam breviter psallentibus, id est duodecim apostolos, ac totidem martyres, confessores, et virgines. Et inter cætera inferenda sunt ista, quæ secantur. Ut istum famulum tuum N. in regem eligere digneris. *Te rogamus audi nos.* Ut eum benedicere et sublimare digneris. *Te rog.* Ut eum ad imperii fastigium perducere digneris. *Te rogamus.* *Sublatus autem princeps ab episcopo metropolitano hoc modo interrogetur* (231). Vis fidem sanctam a catholicis viris tibi traditam tenere, et operibus justis observare. *ñ. Volo.* Vis sanctis ecclesiis, ecclesiarumque ministris tutor et defensor esse. *ñ. Volo.* Vis regnum tibi a Deo concessum secundum justitiam patrum tuorum regere et defendere.

dam veluti *Kirch* dicimus ex Græco λυρικόν, *priester* πρεσβύτερος, veluti sunt alia vocabula ecclesiastica Græcæ originis, quæ argumento sunt a Græci primam apud nos fidei sementem factam ut l. l. Disquis. 1, ostendimus. Phaphones autem honoratioribus fuisse ex clero hic locus manifestat, cum jam nomen *pluff* probra accipi solet.

(231) Eadem interrogationes in antiquo Ordine Rom. habentur.